

4. Про основні засади гарантування кібербезпеки України: Закон України від 05.10.2017 № 2163-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>

УДК 346.85.(043.2)

Олещенко В.Ю., к.держ.упр.,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

МІСЦЕ КУЛЬТУРНИХ ПРАВ В ЕВОЛЮЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ

Передумовою формування інституту прав людини, який визначається найважливішим інститутом права сьогодні, є прагнення людства протягом всієї історії його існування захисту таких невід'ємних складових людського життя, як недоторканість особи, свобода і рівність людей, орієнтуючись на гідність людини як на базовий принцип до побудови вищезазначених аспектів. Вирішення кола цих питань пройшло тривалий історико-політичний процес – від філософських роздумів, трактувань і уявлень до міжнародної правової системи.

Перші зародки ідеї прав людини можна спостерігати у законі Habeas Corpus Act (Англія, 1676 р.), де вперше було визначено розпорядження про доставляння заарештованого до суду для з'ясування законності його арешту. Цей законодавчий акт поклав початок застосуванню принципу недоторканності особи та міркувань щодо поняття рівності, свободи та людської гідності людини перед державою (або монархами). Поступово ідея суверенності людини, незалежність людини не від кого окрім себе, отримує свій подальший розвиток у поглядах відомих філософів (Дж. Локк, Монтеск'є, Ж.-Ж. Руссо) та у розвитку концепції захисної функції держави. Ці ідеї та концепції отримали своє подальше закріплення у Біллі про права (1690-1691 рр), американській Декларації незалежності (1776 р.), французькій Декларації прав людини і громадянина (1779 р.).

Цікавим є дослідження Т. Маршала щодо еволюції прав людини. З огляду на його дослідження, громадянські права отримали своє визнання у вісімнадцятому столітті, сформувавши розуміння рівності усіх членів суспільства перед законом. Досягненням дев'ятнадцятого століття було утвердження та розширення суб'єктів політичних прав – залучення більшого кола різних верств населення до політичних процесів. Соціальні права отримали своєї уваги у двадцятому столітті, надавши усім членам суспільства право на задовільні умови життя. Хоча, варто зазначити, що існують дослідження, які засвідчують визнання соціальних і економічних прав раніше за громадянські (доказом є заснування у 1919 р. Міжнародної організації праці) [3].

В історичному розрізі становлення ідеї прав людини висвітлені різні передумови та етапи формування ідеї тої чи іншої групи прав. Більш значимими прикладами є етапи (або еволюція) становлення громадянських, політичних, соціальних і економічних прав. Постає питання про еволюцію та місце культурних прав людини в історії ідеї прав людини. Зрозуміло, що значення громадянських, політичних, соціальних та економічних прав у забезпеченні людського існування має більш вагомий вплив. Американським інститутом права в робочих дописах було акцентовано більшу увагу саме на економічні та соціальні права ніж на інші групи прав, оскільки безробіття та бідність є підґрунтям до утворення тоталітарних режимів, війн, терористичних актів та інших негативних соціальних і політичних явищ [1]. Передумовою цього твердження стала промова Ф.Д. Рузвельта «Промова про чотири свободи» (1941), ідея про чотири засадничні свободи, які повинні мати люди в усьому світі, і на яких повинен будуватися післявоєнний світовий порядок – свобода слова, свобода віросповідання, свобода від злиднів, свобода від страху («Нужденні люди – не вільні люди» Ф.Д. Рузвельт) [2].

Першим документом, який окреслив культурні права стала Загальна декларація прав людини (1948 р.), визначивши право кожного вільно брати участь у культурному житті суспільства (мистецтво, наука, література) (стаття 27) [4]. Подальшого правового закріплення культурні права отримали у Пакті про економічні, соціальні та культурні права, разом із Загальною декларацією прав людини і Пактом про громадянські і політичні права утворюючи Міжнародний білль про права. Відповідно до цих міжнародних документів, як підсумок еволюції ідеї прав людини, яка триває і до сьогодні, визначені фундаментальні свободи людини. Важливим є те, що, по-перше, Міжнародний білль визначає обов'язки держав щодо дотримання та створення відповідних умов для забезпечення зазначених свобод, а, по-друге, зазначає, що різні групи прав є взаємопов'язані та неподільні. І це важливо пам'ятати. Хоча культурним правам надається значно менше уваги ніж, наприклад, соціальним і економічним правам, проте їх значимість, особливо для України сьогодні, має велике значення. Наприклад, право на освіту, яке має складний характер і включає в собі частково реалізацію соціальних прав, частково економічних і частково культурних прав. Варто також пам'ятати, що мистецтво («...право втішатися мистецтвом...» ст. 27 Загальна декларація прав людини) є спадком нації – літературні і художні твори, збереження яких має вкрай важливе значення, так само як і збереження мови для автентичності нації.

Тому зараз як ніколи важливого значення набуває питання про більш глибоке вивчення та дослідження культурних прав, враховуючи складну ситуацію в Україні і беручи до уваги ту аксіому, що зазначається у

Міжнародному біллі про неподільність і взаємозв'язок всіх груп прав людини.

Література

1. American Law Institute, Statement of Essential Human Rights, by a Committee Appointed by the American Law Institute, in: The Annals of the American Academy of Political and Social Science, Vol. 243 (1946), pp. 18-26.
2. FDR's "Four Freedoms" Speech. URL: <https://edsitement.neh.gov/lesson-plans/fdrs-four-freedoms-speech-freedom-fireside>
3. R. Dahrendorf, The Modern Social Conflict: An Essay on the Politics of Liberty, 1988.
4. Загальна декларація прав людини. Декларація ООН. Міжнародний документ від 10.12.1948.

УДК 342(043.2)

Остапенко А.І., ад'юнкт,
Національний університет оборони України
імені Івана Черняхівського,
м. Київ, Україна
Науковий керівник: Котляренко О.П., к.ю.н.

СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЯК СПОСІБ УПОРЯДКУВАННЯ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ОБОРОНИ УКРАЇНИ

Триваючий курс України у євроатлантичному напрямку обумовлює необхідність проведення уніфікації та систематизації законодавства у сфері оборони з метою його гармонізації із законодавством країн-членів НАТО та ЄС.

Тенденція «хаотичного» нормотворення в оборонній сфері набрала особливих обертів з початком повномасштабного збройного вторгнення російської федерації на територію України. Стрімка активізація позапланової правотворчої діяльності на тлі вже існуючого розгалуженого масиву нормативно-правових актів з питань оборони особливо актуалізує питання приведення законодавства у сфері оборони України в узгоджену, стійку систему.

Систематизація законодавства є однією з форм його удосконалення та упорядкування, особливим інструментом для створення гармонійної, внутрішньо узгодженої системи нормативно-правових актів. Результатом систематизації є згруповані за певними системними ознаками правові норми і нормативно-правові акти, які зводяться в кодекси, збірники законодавства та інші нормативні документи. Метою систематизації є подолання суперечностей між нормами права, скасування чи зміна старих